
Presentació de cartes credencials

PID_00244937

Juan de Dios Orozco López

Temps mínim de dedicació recomanat: 2 hores



Índex

Introducció.....	5
1. Consideracions prèvies.....	7
2. L'acte tradicional de la presentació de cartes credencials.....	12
3. Cerimònia pròpiament dita.....	16
Bibliografia.....	19

Introducció

Abans de començar a estudiar aquesta importantíssima cerimònia d'Estat, convé que reviseu la **Convenció de Viena sobre relacions diplomàtiques, de 18 d'abril de 1961**, l'instrument d'adhesió del qual va presentar Espanya davant l'ONU el 21 de novembre de 1967 i va entrar en vigor al nostre país el **21 de desembre de 1967**.

Cal aclarir que **no tots els països del món es van adherir a aquesta Convenció**. Així, per exemple, al principi, els Estats Units no la van subscriure i, per contra, sí que ho va fer la ja desapareguda URSS (25 de març de 1964) i el Regne Unit (1 de setembre de 1964). Actualment són cent noranta països els que han subscrit la Convenció, que va ser complementada el 1963 amb la Convenció de Viena sobre relacions consulars.

És important destacar, com a consideració prèvia, que dos Estats no poden establir relacions diplomàtiques sense el reconeixement recíproc i implícit, i que, per tant, **la presentació de cartes credencials no només és un acte protocol·lari, sinó la manifestació legal i pública del reconeixement i acceptació de totes dues nacions**.

Encara que podeu recórrer per a la consulta als textos legals de la Convenció de Viena sobre relacions diplomàtiques, és important destacar part de la terminologia diplomàtica a l'ús que hi és recollida. Farem esment només de la que realment interessa per a una comprensió ràpida dels aspectes protocol·laris que afecten la cerimònia de presentació de cartes credencials.

Les definicions bàsiques més destacades, als efectes que interessin en aquest mòdul, són les que es detallen a continuació:

Definicions bàsiques

Aquestes definicions no s'han de correspondre necessàriament de manera literal amb les admeses oficialment. Atesa la complexitat i l'extensió legal que les afecta i que l'objecte formatiu se centra en la pràctica protocol·lària i no en la diplomàcia, hem optat per adaptar-les per a fer-les fàcilment comprensibles.

- **Estat acreditant:** El que envia una missió diplomàtica a un Estat receptor.
- **Estat receptor:** El que rep una missió diplomàtica d'un Estat acreditant.
- **Plàcet:** Aprovació que concedeix un Estat receptor per al nomenament d'un representant de l'Estat acreditant. Sense el consentiment de l'Estat receptor, ningú no pot representar el seu Estat acreditant ni, per tant, presentar cartes credencials.

- **Ambaixador:** Màxim representant d'un Estat acreditant en un Estat receptor. És el cap de la missió diplomàtica. Pot no haver seguit la carrera diplomàtica.
- **Ambaixador de grau:** Es refereix al màxim càrrec guanyat en l'escalafó de la carrera diplomàtica.
- **Missió diplomàtica:** Representació permanent d'un Estat acreditant en un Estat receptor.
- **Cap de missió:** El diplomàtic que encapçala una missió diplomàtica. En absència d'ambaixador, el cap de missió és anomenat encarregat de negocis "ad interim". A l'efecte del present document i amb la finalitat de facilitar l'assimilació de coneixements, s'entén que el cap de missió equival a l'ambaixador.

1. Consideracions prèvies

1) Actes previs. El plàcet

"El cos diplomàtic a Espanya està format pels caps de missió i pels funcionaris amb estatut diplomàtic acreditats."

Guía práctica para el Cuerpo Diplomático acreditado en España. Apt. 3.1.

Abans de dur a terme la cerimònia de presentació de cartes credencials davant SM el rei, en el cas d'Espanya, el futur ambaixador –com qualsevol altre membre de la missió amb estatut diplomàtic acreditat– presenta la sol·licitud de beneplàcit (plàcet) per a fer la seva funció a l'Estat receptor, condició sense la qual no és possible la presentació de cartes credencials davant el cap d'Estat. Això ve a dir que la persona ha de ser "grata" a l'Estat receptor. Per aquest motiu, quan un estat receptor "en qualsevol moment, i sense haver d'explicar la seva decisió"¹ declara un membre del cos diplomàtic "persona *non grata*", aquest és retirat de la missió diplomàtica, normalment, pel seu país d'origen.

⁽¹⁾Art. 9 de la Convenció de Viena sobre relacions diplomàtiques de 18 d'abril de 1961.

El plàcet, per tant, explicita que l'Estat receptor declara un diplomàtic "persona grata".

Prendrem com a exemple els passos que s'executen a Espanya, que comporten diverses peculiaritats i que, tanmateix, són en el fons els mateixos que es programen en qualsevol Estat.

2) Precedències

La tradició marca que a Espanya, com en altres països, **el degà del cos diplomàtic sigui el nunci apostòlic de sa santedat el Papa**, el qual, a més de representar el cos diplomàtic, precedeix tots els caps de missió. A més, el nunci apostòlic de SS el Papa representa tot el cos diplomàtic acreditat a Espanya. La seva funció és representativa i de portaveu del cos diplomàtic.

Les precedències entre els caps de missió s'estableixen d'acord amb el dia en què presenten oficialment les seves cartes credencials.

Tan important és l'acte que estem descrivint que un cap de missió, encara que hagi presentat les seves credencials el mateix dia que un altre, pot ser precedit per qui va presentar el mateix dia, però abans que ell, les seves cartes credencials davant SM el rei.

Al seu torn, l'ordre de la presentació de cartes credencials està determinat per l'ordre d'arribada a Madrid dels caps de missió i, si viatgessin en el mateix avió, es tindria en compte la data de sol·licitud del plàcet. D'aquesta manera, l'ordenació dels caps de missió que assisteixen a un acte oficial es fa extremadament senzilla, atès que ells mateixos sempre tenen a dreta i esquerra, davant o darrere, la mateixa persona, a la qual, per descomptat, coneixen.

Nota de l'autor

L'autor en dona fe perquè en diverses ocasions –entre les quals destaca les noces de SAR la infanta Elena a Sevilla– ha tingut la responsabilitat d'acompanyar, acomodar i atendre el cos diplomàtic acreditat a Espanya, cosa que ha resultat extremament fàcil d'executar de manera eficaç i elegant.

La precedència entre caps de missió queda establerta, però, per la llista diplomàtica que periòdicament elabora el Ministeri d'Afers Exteriors de l'Estat receptor.

Finalment, cal destacar que el vicedegà del cos diplomàtic és el cap de missió més antic en el càrrec d'entre els que s'hagin acreditat davant el rei.

3) Arribada a Madrid del nou ambaixador i començament de la seva activitat diplomàtica

Després de la notificació formal de l'arribada del nou ambaixador es duen a terme algunes activitats protocol·làries i altres formalitats necessàries per a l'inici de l'activitat del nou ambaixador.

L'activitat protocol·lària més assenyalada és la rebuda que es porta a terme del nou ambaixador, a peu de l'escaleta de l'avió, per un alt funcionari del Ministeri d'Afers Exteriors d'Espanya i l'encarregat de negocis *ad interim* de l'Estat acreditant. A la sala d'autoritats de l'aeroport el nou ambaixador és complimentat pel personal de la missió diplomàtica que aquest representarà.

L'activitat formal prèvia a la presentació de cartes credencials és el lliurament per part del nou ambaixador de les còpies d'estil al ministre d'Afers Estrangers que es descriuen a continuació.

4) Les còpies d'estil

Des que l'ambaixador arriba al país fins a la presentació formal de les cartes credencials davant SM el rei poden passar diversos mesos, fet que impediria el desenvolupament de la funció diplomàtica de l'ambaixador de l'Estat acredi-

tant durant un període de temps tan prolongat. És per això que **el nou ambai-xador, prèviament, lliura una còpia literal de les cartes credencials, anomenades còpies d'estil**, a l'introductor d'ambaixadors d'Espanya.

A la seva arribada a la seu del Ministeri d'Afers Exteriors, és rebut a la porta per un funcionari de protocol de l'esmentat ministeri i és conduït a continuació al despatx de l'introductor d'ambaixadors, que instrueix el nou ambaixador sobre la pràctica protocol·lària espanyola.

El següent és la sol·licitud d'audiència amb el **ministre d'Afers Exteriors**, moment a partir del qual el nou ambaixador pot establir contacte amb el cos diplomàtic estranger acreditat a Espanya i començar els contactes amb una visita al degà del cos diplomàtic. A partir de la presentació de còpies d'estil i l'audiència amb el ministre d'Afers Exteriors, el nou ambaixador pot iniciar la seva activitat, amb l'excepció d'assistir a actes en els quals estiguin presents SM els reis.

5) Què són les cartes credencials

Les cartes credencials són un document oficial que es remet de manera solemne i protocol·lària pel cap de l'Estat acreditant el cap de l'Estat receptor.

En aquestes cartes es prega que es consideri la persona nomenada com a ambaixador i com a representant legítim de l'Estat que expedeix el document.

L'acte de presentació de cartes credencials és un acte que respon a una tradició centenària i que se celebra amb tota solemnitat i amb una rigorosa etiqueta al Palau Reial de Madrid. El normal és que agrupin un mínim de quatre ambaixadors i un màxim de sis quan aquest acte se celebra al Palau Reial de Madrid, perquè les carrosses que traslladen els ambaixadors des del Palau de Santa Cruz, seu del Ministeri d'Afers Exteriors, fins al Palau Reial disposin de prou temps per a dur a terme rotacions amb els ambaixadors.

No obstant això, durant el regnat de Joan Carles I, aquest acte va arribar a celebrar-se, per convalescència d'una intervenció quirúrgica de SM el rei, al Palau de La Zarzuela, sense les formalitats i el ritual amb el qual es duen a terme al Palau Reial de Madrid i amb la presència de disset ambaixadors. Observeu la diferència d'etiqueta dels actors en la primera imatge amb el gest cerimoniós habitual de la segona.

SM el rei rep les cartes credencials de disset ambaixadors al Palau de La Zarzuela el 15 de gener de 2014.



Foto: www.casareal.es

SM el rei rep les cartes credencials de la Sra. Edit Bucsi-Sazab, ambaixadora d'Hongria, el 21 de novembre de 2008.



Foto: www.casareal.es

El text de les cartes credencials que presenten els ambaixadors d'Espanya segueix el format següent:

FELIPE VI, REY DE ESPAÑA
A SU MAJESTAD / SU EXCELENCIA... (nombre),
REY / PRESIDENTE... DE (país)

Señor mi Buen Hermano / Grande y Buen Amigo:

Tengo el honor de comunicar a Vuestra Majestad / Vuestra Excelencia que He tenido a bien dar por terminadas las funciones que, como EMBAJADOR DE ESPAÑA, tenía encomendadas El Señor Don...(nombre y dos apellidos), tras desempeñar su alta Misión a Vuestra mayor satisfacción.

En consecuencia, y en su lugar, He designado como EMBAJADOR EXTRAORDINARIO Y PLENIPOTENCIARIO DE ESPAÑA EN... (país), al Señor

Don... (nombre y dos apellidos)

Las excelentes cualidades que adornan a este distinguido Diplomático Me hacen esperar que en el desempeño de su alta Misión, logrará alcanzar Vuestra benevolencia, y en esta confianza, Le ruego se sirva dispensarle una favorable acogida, dando crédito a cuanto Os comunique en Mi nombre y muy particularmente al expresar los sinceros votos que formulo por Vuestra ventura personal y por la prosperidad de... (país).

Señor mi Buen Hermano / Grande y Buen Amigo

De Vuestra Majestad / Vuestra Excelencia Buen Hermano / Amigo

(Firma del Rey)

El Ministro de Asuntos Exteriores

(Firma)

Madrid, (fecha)

2. L'acte tradicional de la presentació de cartes credencials

Una cerimònia tan formal requereix que l'etiqueta sigui la més alta.

Contingut complementari

Com a complement al que es descriu en aquest apartat, es recomana visitar la següent pàgina web, en la qual es pot visualitzar tota la cerimònia des del principi. <http://www.exteriores.gob.es/Portal/es/Ministerio/Protocolo/Paginas/CartasCredenciales.aspx>

La indumentària que es requereix és la següent:

- Dones: vestit llarg.
- Homes: frac, amb corbata i armilla blanques o uniforme corresponent, per al cas de militars i diplomàtics de carrera.

A la fotografia s'aprecia la indumentària dels actors principals així com la distribució de les altes autoritats que acompanyen SM el rei.



Foto: www.thediplomatinspain.com

Tant dones com homes poden utilitzar el seu vestit nacional i es porten condecoracions, normalment de mida miniatura.

A la fotografia es pot observar el vestit nacional que porta la Sra. ambaixadora de Lituània durant la trobada amb SM el rei que es produeix després de la presentació de les seves cartes credencials.



Foto: <http://www.huffingtonpost.es>

El rei sol vestir d'uniforme d'etiqueta de capità general, amb faixí carmesí de general, banda i placa corresponent al collaret de Carles III així com les grans creus al mèrit militar, naval i aeronàutic.

Fins a l'arribada a la Cambra Oficial del Palau Reial, on SM el rei rep les cartes credencials, la seqüència dels actes és la següent:

- 1) El dia de presentació de cartes credencials, un diplomàtic d'uniforme, es trasllada en un vehicle oficial fins a la residència de l'ambaixador de l'Estat acreditant per a traslladar-lo al Ministeri d'Afers Exteriors.
 - 2) L'Esquadra de Batedors de la Policia Municipal a cavall de Madrid interpreta música en salutació al nou ambaixador en arribar al Palau de Santa Cruz.
 - 3) Al Ministeri d'Afers Exteriors, l'ambaixador i el seu seguici –grup de diplomàtics pertanyents a la seva missió– són complimentats a la Sala d'Ambaixadors per alts càrrecs del Ministeri, on es fan unes fotografies.
 - 4) A continuació es traslladen fins a la porta del Palau de Santa Cruz, on els espera l'Esquadró d'Escorta de la Guàrdia Reial, que els proporciona escorta solemne i seguretat durant el recorregut que els porta al Palau Reial de Madrid.
- La banda a cavall interpreta els honors corresponents per a donar pas a l'oficial del comandament de la unitat militar, que dóna novetats a l'ambaixador en aquests termes: "A l'ordre de la vostra excel·lència Sr. ambaixador està disposada l'Escorta Reial".
- 5) El seguici que acompanya l'ambaixador puja a la primera carrossa, anomenada cotxe de París, tirada per dos cavalls amb cotxer i lacais. Aquest cotxe és acompanyat per l'Esquadró de la Policia Municipal.

6) En segon lloc, una berlina de gala isabelina pertanyent a Patrimoni Nacional recull el nou ambaixador, que és escortat per la Guàrdia Reial a cavall. Aquesta berlina és de sis cavalls, amb postilló², palafreners³, lacais i cotxer.

⁽²⁾Mosso que anava a cavall, bé davant de les postes per a guiar els caminants, bé davant d'un tir per a conduir el bestiar (*Diccionario de la Real Academia Española*).

7) La berlina arriba a la plaça de l'Armería del Palau Reial on una agrupació de tropes de la Guàrdia Reial, composta d'Esquadra de Gastadors, Companyia de Fusells, Bandera i Banda de Música, al pas de la carrossa de l'ambaixador li ret honors interpretant l'himne nacional del seu país, tal com es pot apreciar en la imatge següent.

⁽³⁾Criats que porten del fre el cavall (*Diccionario de la Real Academia Española*).

A la fotografia, presa a la plaça de l'Armería del Palau Reial de Madrid, s'aprecia la berlina que trasllada el nou ambaixador, l'agrupació de tropes de la Guàrdia Reial, que li ret honors, així com l'Esquadró d'Escorta Reial que ha proporcionat l'escorta solemne.



Foto: www.thediplomatinspain.com

8) La berlina arriba al peu de l'anomenada escala d'ambaixadors, on és rebut per l'oficial d'alabarders, que li dóna novetats, i un funcionari de la Casa de Sa Majestat.

9) L'ambaixador i el seu seguici, l'oficial d'alabarders i el funcionari de la Casa de Sa Majestat el condueix a la Cambra Oficial per la Sala d'Alabarders, Sala de Columnes, Sala de Gasparini, Sala de Teniers i Avantcambra. A l'avantcambra és complimentat pel cap de protocol de la Casa de Sa Majestat.

Arribada de la berlina a l'escala d'ambaixadors del Palau Reial, on l'oficial del comandament del Zaganete de Alabarderos li dona novetats.



Foto: www.docelinajes.org

10) A la Cambra Oficial, SM el rei, al qual acompanyen el ministre d'Afers Exteriors –situat a la seva esquerra–, el cap de la seva Casa, el cap de protocol i alt personal de la seva Casa –distribuïts a la seva esquena–, esperen l'ambaixador.

3. Cerimònia pròpiament dita

Abans de començar l'acte, SM el rei ha ocupat el seu lloc acompanyat pel personal de la seva Casa.

Després d'aquest moment, la seqüència d'actes és el següent:

1) El cap de protocol de la Casa de Sa Majestat anuncia l'introductor d'ambaixadors, que des de la rodalia de l'accés a la Cambra Oficial ofereix una respectuosa salutació a SM el rei. A partir d'aquest moment, l'introductor d'ambaixadors és la persona que dirigeix el cerimonial.

2) L'introductor d'ambaixadors va presentant cadascun dels ambaixadors que presenten les seves cartes credencials, dirigint-se a SM el rei amb la frase següent:

"Senyor, l'ambaixador de (nom oficial del país)."

3) L'ambaixador efectua una breu salutació des de l'entrada, que sol ser una petita inclinació de cap, s'acosta fins al rei i diu:

"Majestat, tinc l'honor de fer-li entrega de les cartes que m'acrediten com a ambaixador extraordinari i plenipotenciari de (nom oficial del país)."

No hi ha discursos per part de cap actor.

4) Les cartes credencials són lliurades amb les dues mans i rebudes pel rei de la mateixa manera, que dóna la mà a l'ambaixador. Com a curiositat cal esmentar que el ministre d'Afers Exteriors d'Espanya, en aquest moment, no dóna la mà al nou ambaixador.

5) A continuació, el nou ambaixador presenta al rei, per ordre de precedència, els membres de la seva missió diplomàtica a Espanya que l'acompanyen esmentant el càrrec que ocupen, no el seu nom.

6) El següent pas se celebra a l'anomenada Saleta del Nunci, habitació contigua a la Cambra Oficial, on el rei, acompanyat pel ministre d'Afers Exteriors, manté una breu conversa amb l'ambaixador que sol fer-se en castellà.

7) Mentre això passa, el cap de protocol de la Casa de Sa Majestat roman a la Cambra Oficial presentant els membres de l'ambaixada que hi romanen als alts funcionaris de la Casa de Sa Majestat.

8) Després d'acabar la conversa l'ambaixador s'acomiada de SM el rei i, en aquesta ocasió, sí que dóna la mà al ministre d'Afers Exteriors. A continuació, torna a la Cambra Oficial on saluda també els alts funcionaris de la Casa de Sa Majestat.

9) Després de les salutacions, l'ambaixador abandona la Cambra Oficial per la porta anomenada "El Tramvia de la Cambra" i és acomiadat pel cap de protocol de la Casa de Sa Majestat.

10) Finalment, l'ambaixador abandona el Palau Reial de Madrid per la porta del Príncep, en vehicle oficial, i és acomiadat per un alt funcionari del Ministeri d'Afers Exteriors.

Bibliografia

Apunts de l'autor.

Decret 684/2010, de 20 de maig, pel qual s'aprova el Reglament d'honors militars.

López Nieto, Francisco (1997). *Manual de protocolo* (2a. ed.). Barcelona: Ariel.

Ministeri d'Afers Exteriors (2003). *Normas básicas sobre protocolo y condecoraciones*. Madrid: Ministeri d'Afers Exteriors, secretaria general tècnica.

Ministeri d'Afers Exteriors i Cooperació (2010). *Guía práctica para el Cuerpo Diplomático acreditado en España* (6a. ed.). Madrid: Ministeri d'Afers Exteriors i Cooperació.

Orozco López, Juan de Dios (2016). *Protocolo para la organización de actos oficiales y empresariales*. Antequera: IC Editorial.

Reial decret 2099/1983, de 4 d'agost, pel qual s'aprova l'ordenació general de precedències a l'Estat.

Webgrafia

www.casareal.es

www.docelinajes.org

www.exteriores.gob.es

www.protocol.es

www.thediplomatinspain.com

